T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2021/419
KARAR NO : 2021/627
KARAR TR : 29/11/2021

ÖZET: Davacının nüfus sicilinde bulunan *403 Sayılı Türk Vatandaşlığı Kanunu'nun 8. maddesi uyarınca Bakanlar Kurulunun 27/03/2000 tarih ve 2000/359 sayılı kararı ile yeniden Türk Vatandaşlığı kazanmıştır.* kaydının silinmesi, silinme talebinin yerinde görülmemesi halinde kaydın kapalı hale getirilmesi istemiyle açtığı davanın İDARİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : S.O.
Vekili : Av. S.E.
Davalı : Kepez İlçe Nüfus Müdürlüğü (Adli Yargıda)
Davalı : İçişleri Bakanlığı (İdari Yargıda)

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, Avusturya Cumhuriyeti vatandaşlığına geçmek için Türk vatandaşlığından çıkmasına izin verilen müvekkili davacının, Avusturya vatandaşlığına geçtiği tarihte Türk vatandaşlığından çıkma şartı aranmadığı için Bakanlar Kurulunun 27/03/2000 tarihli ve 2000/359 sayılı kararı ile yeniden Türk vatandaşlığı verilerek bu hususun nüfus kaydına şerh düşüldüğü, Avusturya Hükümetinin çifte vatandaşlığa sahip Türk vatandaşlarının Avusturya vatandaşlıklarını iptal etmeye başlaması üzerine davacı tarafından nüfus kaydına düşülen söz konusu şerhin silinmesi, bu mümkün olmadığı takdirde kaydın kapalı hale getirilmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **Antalya 6. Asliye Hukuk Mahkemesinin E.2020/651, K.2020/719 sayılı dosyasında 28/12/2020 tarihinde,** *"dava şartı yokluğundan davanın usulden reddine"* dair verdiği kararın istinafa başvurulmaksızın 25/01/2021 tarihinde kesinleştiği anlaşılmıştır. Kararın gerekçesinin ilgili kısmı şöyledir:

> *"Dosya kapsamı dikkate alındığında dava konusunun Nüfus (Diğer Kayıtların Düzeltilmesi İstemli) davası olduğu; 5901 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanunu'nun 25. Maddesinde Türk Vatandaşlığından çıkmak isteyen kişinin taşıması gereken şartlar belirtilmekle, bu şartların gerçekleşmesi halinde İçişleri Bakanlığı tarafından vatandaşlıktan çıkma izni veya belgesi verilebilir. Madde metninden anlaşılacağı gibi tarafın Türk Vatandaşlığından çıkma talebi İdari bir işlem olup bu karara karşı açılacak iptal davalarında İdare Mahkemeleri görevlidir."*

3. Davacı vekili aynı taleple idari yargı yerine müracaat etmiştir.

B. İdari Yargıda

4 . **Ankara 5. İdare Mahkemesi E.2021/887 sayılı dosyada 20/05/2021 tarihinde,** *"2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesine"* karar vererek 11/06/2021 tarihli ve E.2021/887 sayılı üst yazı ile Uyuşmazlık Mahkemesine müracaat etmiştir. Gönderme kararının gerekçesinin ilgili kısmı şöyledir:

> *"5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu'nun "Kayıt Düzeltilmesi" başlıklı 35. maddesinin birinci fıkrasında, "Kesinleşmiş mahkeme hükmü olmadıkça nüfus kütüklerinin hiçbir kaydı düzeltilemez ve kayıtların anlamını ve taşıdığı bilgileri değiştirecek şerhler konulamaz. Ancak olayların aile kütüklerine tescili esnasında yapılan maddî hatalar nüfus müdürlüğünce dayanak belgesine uygun olarak düzeltilir." hükmüne, "Nüfus kaydının iptali" başlıklı 40. maddesinde, "(1) Usulüne göre düzenlenmemiş bir belgeye dayanılarak tesis edilmiş nüfus kayıtları Genel Müdürlüğün ya da nüfus müdürlüklerinin göstereceği lüzum üzerine mahkemece verilecek kararla iptal edilir. Nüfus kütüğüne düşülmüş olan şerh ve açıklamaların iptal edilmesi de aynı usule tâbidir." hükmüne yer verilmiş, "Nüfus Davaları" başlıklı 36. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde, nüfus kayıtlarına ilişkin düzeltme davalarının, düzeltmeyi isteyen şahıslar ile ilgili resmî dairenin göstereceği lüzum üzerine Cumhuriyet savcıları tarafından yerleşim yeri adresinin bulunduğu yerdeki görevli asliye hukuk mahkemesinde açılacağı, kayıt düzeltme davalarının Cumhuriyet savcısı ve nüfus müdürü veya görevlendireceği nüfus memuru huzuru ile görüleceği ve karara bağlanacağı düzenlemesi yer almıştır.*
>
> *5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu'nun yukarıda aktarılan maddeleri ile mahkeme hükmü olmadıkça nüfus kütüklerinde yer alan kayıtların düzeltilmeyeceği, nüfus kayıtlarına ilişkin düzeltme*

davalarının ise düzeltmeyi isteyen şahıslar veya ilgili cumhuriyet savcısı tarafından yerleşim yeri adresinin bulunduğu yerdeki Asliye Hukuk Mahkemesinde açılacağı hükme bağlanmış olup, söz konusu düzenlemelerle nüfus kayıtlarında var olduğu ileri sürülen yanlışlıkların adli yargı usulleri çerçevesinde tespit edilmesi ve bu suretle kayıtların en doğru şekilde tutulması amaçlanmıştır.

Uyuşmazlık konusu olayda da davacı tarafından silinmesi veya kapalı kayıt haline getirilmesi istenilen "403 Sayılı Türk Vatandaşlığı Kanunu'nun 8. maddesi uyarınca Bakanlar Kurulunun 27.03.2000 tarih ve 2000/359 sayılı kararı ile yeniden Türk Vatandaşlığı kazanmıştır." şeklindeki ibarenin nüfus kütüğüne düşülmüş şerh niteliğinde olduğu ve yukarıda yer verilen açık düzenlemeler uyarınca şerhin silinmesi veya kapalı hale getirilmesine yönelik bu davanın görüm ve çözümünde adli yargı kolunda yer alan Asliye Hukuk Mahkemelerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır."

5. Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığınca 2247 sayılı Kanun'un 21., 19. ve 16. maddeleri uyarınca Danıştay Başsavcılığı ile Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığından görüş istenmiştir.

III. BAŞSAVCILIK DÜŞÜNCELERİ

A. Danıştay Başsavcılığının Yazılı Düşüncesi

6. Danıştay Başsavcısı yazılı düşüncesinde, davanın görüm ve çözümü idari yargı yerine ait olduğu yönünde görüş bildirmiştir. Görüşün ilgili kısmı şu şekildedir:

"...5901 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanunu'nun 3. maddesinde, Türk vatandaşının aynı anda birden çok vatandaşlığa sahip olması "çok vatandaşlık" olarak tanımlanmış; 44. maddesinde; "Herhangi bir nedenle yabancı bir devlet vatandaşlığını kazanan kişilerin, bu durumlarına ilişkin belgeleri ibraz etmeleri ve yapılacak inceleme sonucunda kayden aynı kişiler olduklarının tespiti halinde, nüfus aile kütüklerindeki kayıtlarına çok vatandaşlığa sahip olduklarına dair açıklama yapılır." hükmüne yer verilmiştir.

Anılan Kanun'una dayanılarak çıkarılan Türk Vatandaşlığı Kanununun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik'in 80. maddesinde; "Herhangi bir nedenle bir veya birden fazla yabancı devlet vatandaşlığı kazanan ve bu yolda yazılı bildirimde bulunan Türk vatandaşı hakkında yapılacak inceleme sonucunda, aile kütüklerindeki kimlik bilgileri ile ibraz ettiği yabancı devlet vatandaşlığı kimlik belgesindeki bilgilerin karşılaştırılması sonucu, aynı kişi olduğunun tespiti halinde nüfus kaydına çok vatandaşlığa sahip olduğuna dair açıklama yapılır." hükmü, 83. maddesinde; "Herhangi bir nedenle yabancı bir devlet vatandaşlığını kazanan ve form dilekçe ile nüfus müdürlüklerine ya da dış temsilciliklere bildirimde bulunan Türk vatandaşlarının çok vatandaşlık işlemleri nüfus müdürlüklerince yürütülür. Yapılan karşılaştırma sonucunda kimlik bilgilerinin uyması halinde ilgili veri giriş formu düzenlenir ve nüfus kaydına gerekli açıklama yapılır. Çok vatandaşlığa ait bildirim formuna diğer olaylar kütüğünden numara verilir ve dayanak belgeleri ile birlikte muhafaza edilir. Çok vatandaşlığa sahip olduğu halde bu yolda bildirimde bulunmayan Türk vatandaşlarının diğer devlet vatandaşlığı ile yapmış oldukları nüfus olayları, nüfus kayıtlarına işlenmez." hükmü yer almıştır.

5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu'nun, 35/1. maddesinde; "Kesinleşmiş mahkeme hükmü olmadıkça nüfus kütüklerinin hiçbir kaydı düzeltilemez ve kayıtların anlamı ve taşıdığı bilgileri değiştirecek şerhler konulamaz. Ancak olayların aile kütüklerine tescili esnasında yapılan maddî hatalar nüfus müdürlüğünce dayanak belgesine uygun olarak düzeltilir." hükmüne, 36. maddesinde; "Mahkeme kararı ile yapılan kayıt düzeltmelerinde uyulacak usullere yer verilmiştir.

4721 sayılı Türk Medenî Kanunu ile 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu hükümlerine dayanılarak hazırlanmış olan Nüfus Hizmetleri Kanununun Uygulanmasına İlişkin Yönetmeliğin 4/g maddesinde; "Çok vatandaşlık: Bir kişinin Türk vatandaşlığından başka bir ya da birden fazla vatandaşlığa sahip olmasını, ifade eder" şeklinde tanımlanmış; "Çok vatandaşlığa sahip olan kişilerin tescili" başlıklı 51. maddesinde, "(1) Türk vatandaşlığını muhafaza kaydıyla yabancı devlet vatandaşlığına geçmesine veya izin almaksızın kazanmış olduğu yabancı devlet vatandaşlığının yanı sıra Türk vatandaşlığını korumasına izin verilen ya da iradesi dışında yabancı devlet vatandaşlığını kazanmış kişilerin bu durumları bildirim formuna dayanılarak diğer kişisel durum değişiklikleri alanına işlenir."; "Çok vatandaşlığa sahip olan kişilerin nüfus olaylarının tescili" başlıklı 52. maddesinde; "(1) Çok vatandaşlığa sahip olan kişilerin, vatandaşlığını taşıdıkları diğer devlet kimliği ile yapmış oldukları evlenme ve boşanma gibi kişisel durum değişikliklerinin aile kütüklerine tescil edilebilmesi için; a) Tescili istenen olayın Türk hukukuna uygun olarak gerçekleşmesi, b) İlgili kişinin bizzat veya bu hakkın kullanılmasına ilişkin vekillik belgesi ile yazılı olarak talepte bulunması, c) Nüfus kayıtlarında çok vatandaşlığa sahip olduğuna dair açıklama bulunması, ç) Aynı kişi olduğunun tespit edilmesi, zorunludur." hükmüne yer verilmiştir.

Dosyanın incelenmesinden, Avusturya Cumhuriyeti vatandaşlığına geçmek için Türk vatandaşlığından çıkmasına izin verilen davacının, Avusturya vatandaşlığına geçtiği tarihte Türk vatandaşlığından çıkma şartı aranmaması nedeniyle Bakanlar Kurulunun 27/03/2000 tarih ve 2000/359 sayılı kararı ile yeniden Türk vatandaşlığını kazandığı ve bu hususun nüfus kaydına şerh düşüldüğü, Avusturya Hükümetinin çifte vatandaşlığa sahip Türk vatandaşlarının Avusturya vatandaşlıklarını iptal etmeye başlaması üzerine bu kez davacı tarafından nüfus kaydında yer alan çok vatandaşlığa ilişkin söz konusu şerhin silinmesi talebiyle İçişleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık Hizmetleri Genel Müdürlüğüne başvuruda bulunulduğu, talebin reddi üzerine de anılan işlemin iptali istemiyle bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmıştır.

Uyuşmazlıkta, davacı tarafından, 23/06/2000 tarihinde nüfus siciline işlenen "403 sayılı Türk

Vatandaşlığı Kanunu'nun 8. maddesi uyarınca Bakanlar Kurulunun 27/03/2000 tarih ve 2000/359 sayılı kararı ile yeniden Türk Vatandaşlığı kazanmıştır." kaydının silinmesi bu talebin kabul edilmemesi halinde aynı kaydın kapalı kayıt haline getirilmesi istemiyle davalı idareye yapılan başvurunun 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanununun 35. ve 36. maddeleri kapsamında bulunmadığı, 5901 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanunu ve Yönetmelik hükümleri kapsamında nüfus sicilinde yer alan çok vatandaşlığa ilişkin kaydın silinmesine ilişkin olduğu anlaşılmakla, anılan talebin davalı idarece kamu gücüne dayalı, resen ve tek yanlı olarak tesis edilen idari işlemle reddedilmesi üzerine belirtilen işlemin iptali istemiyle açılan bu davada yer alan uyuşmazlığın idari yargı yerince çözümlenmesi gerekmektedir."

B. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının Yazılı Düşüncesi

7. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı davada oluşan uyuşmazlığın çözümünde idari yargı mahkemelerinin görevli olduğuna dair yazalı düşünce göndermiştir. Görüşün ilgili kısmı şöyledir:

"...5901 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanunu'nun 3. maddesinde, Türk vatandaşının aynı anda birden çok vatandaşlığa sahip olması "çok vatandaşlık" olarak tanımlanmış; 6. maddesinde soy bağına bağlı olarak vatandaşlığın kendiliğinden kazanılacağı; 7. maddesinde, Türk vatandaşı olan anadan doğan çocukların doğumla birlikte Türk vatandaşlığını kendiliğinden kazanacakları belirtilmiş, 44. maddesinde; "Herhangi bir nedenle yabancı bir devlet vatandaşlığını kazanan kişilerin, bu durumlarına ilişkin belgeleri ibraz etmeleri ve yapılacak inceleme sonucunda kayden aynı kişiler olduklarının tespiti halinde, nüfus aile kütüklerindeki kayıtlarına çok vatandaşlığa sahip olduklarına dair açıklama yapılır" hükmüne yer verilmiştir.

Öte yandan, 5901 sayılı Kanun'un 46. maddesine dayanılarak çıkarılan Türk Vatandaşlığı Kanununun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik'in 22. maddesinde; "Kanunun 13'üncü ve 43'üncü maddelerinde belirtilen kişiler, millî güvenlik bakımından engel teşkil edecek bir hali bulunmamak şartıyla Türkiye 'de ikamet şartı aranmaksızın, Türk vatandaşlığını yeniden kazanabilirler. / Kanunun 14'üncü maddesinde belirtilen kişiler ise millî güvenlik bakımından engel teşkil edecek bir hali bulunmamak ve Türkiye 'de üç yıl ikamet etmek şartıyla Türk vatandaşlığını yeniden kazanabilirler." hükmü, 64/1. maddesinde; " Türk vatandaşlığının kazanılması, kaybı, ispatı ve çok vatandaşlığa ilişkin başvurular yurt içinde yerleşim yerinin bulunduğu valiliğe, yurt dışında ise dış temsilciliklere bizzat veya bu hakkın kullanılmasına ilişkin özel vekâletname ile yapılır. Posta yoluyla yapılan müracaatlar kabul edilmez." hükmü, 80. maddesinde; "Herhangi bir nedenle bir veya birden fazla yabancı devlet vatandaşlığını kazanan ve bu yolda yazılı bildirimde bulunan Türk vatandaşı hakkında yapılacak inceleme sonucunda, aile kütüklerindeki kimlik bilgileri ile ibraz ettiği yabancı devlet vatandaşlığı kimlik belgesindeki bilgilerin karşılaştırılması sonucu, aynı kişi olduğunun tespiti halinde nüfus kaydına çok vatandaşlığa sahip olduğuna dair açıklama yapılır." hükmü, 83. maddesinde; "Herhangi bir nedenle yabancı bir devlet vatandaşlığını kazanan ve form dilekçe ile nüfus müdürlüklerine ya da dış temsilciliklere bildirimde bulunan Türk vatandaşlarının çok vatandaşlık işlemleri nüfus müdürlüklerince yürütülür. / ... / Yapılan karşılaştırma sonucunda kimlik bilgilerinin uyması halinde ilgili veri giriş formu düzenlenir ve nüfus kaydına gerekli açıklama yapılır. Çok vatandaşlığa ait bildirim formuna diğer olaylar kütüğünden numara verilir ve dayanak belgeleri ile birlikte muhafaza edilir. /... / ... / Çok vatandaşlığa sahip olduğu halde bu yolda bildirimde bulunmayan Türk vatandaşlarının diğer devlet vatandaşlığı ile yapmış oldukları nüfus olayları, nüfus kayıtlarına işlenmez." hükmü yer almıştır.

Diğer taraftan; 5490 sayılı Kanun'un, 35/1. maddesinde; "Kesinleşmiş mahkeme hükmü olmadıkça nüfus kütüklerinin hiçbir kaydı düzeltilemez ve kayıtların anlamını ve taşıdığı bilgileri değiştirecek şerhler konulamaz. Ancak olayların aile kütüklerine tescili esnasında yapılan maddî hatalar nüfus müdürlüğünce dayanak belgesine uygun olarak düzeltilir." hükmüne, 36. maddesinde; "Mahkeme kararı ile yapılan kayıt düzeltmelerinde aşağıdaki usullere uyulur: / a) Nüfus kayıtlarına ilişkin düzeltme davaları, düzeltmeyi isteyen şahıslar ile ilgili resmî dairenin göstereceği lüzum üzerine Cumhuriyet savcıları tarafından yerleşim yeri adresinin bulunduğu yerdeki görevli asliye hukuk mahkemesinde açılır. Kayıt düzeltme davaları nüfus müdürü veya görevlendireceği nüfus memuru huzuru ile görülür ve karara bağlanır. / b) Haklı sebeplerin bulunması hâlinde aynı konuya ilişkin düzeltme yapılması hâkimden istenebilir. Ad değişikliği hâlinde, nüfus müdürlüğü bu kişinin çocuklarının baba veya ana adına ilişkin kaydı, soyadı değişikliğinde ise eşin ve ergin olmayan çocukların soyadını da düzeltir. / c) Tespit davaları, kaydın iptali veya düzeltilmesi için açılacak davalara karine teşkil eder. / Kişilerin başkasına ait kaydı kullandıklarına ilişkin başvurular Bakanlıkça incelenip sonuçlandırılır." hükmüne yer verilmiş, Nüfus Hizmetleri Kanununun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik'in 51. maddesinde; "Türk vatandaşlığını muhafaza kaydıyla yabancı devlet vatandaşlığına geçmesine veya izin almaksızın kazanmış olduğu yabancı devlet vatandaşlığının yanı sıra Türk vatandaşlığını korumasına izin verilen ya da iradesi dışında yabancı devlet vatandaşlığını kazanmış kişilerin bu durumları bildirim formuna dayanılarak diğer kişisel durum değişiklikleri alanına işlenir." şeklinde; 52. maddesinde; "Çok vatandaşlığa sahip olan kişilerin, vatandaşlığını taşıdıkları diğer devlet kimliği ile yapmış oldukları evlenme ve boşanma gibi kişisel durum değişikliklerinin aile kütüklerine tescil edilebilmesi için; / a) Tescili istenen olayın Türk hukukuna uygun olarak gerçekleşmesi, / b) İlgili kişinin bizzat veya bu hakkın kullanılmasına ilişkin vekillik belgesi ile yazılı olarak talepte bulunması, / c) Nüfus kayıtlarında çok vatandaşlığa sahip olduğuna dair açıklama bulunması, / ç) Aynı kişi olduğunun tespit edilmesi, / zorunludur." şeklinde; 60/1. maddesinde; "Nüfus kayıtlarına ilişkin düzeltme davaları, düzeltmeyi isteyen şahıslar ile ilgili resmî dairenin göstereceği lüzum üzerine Cumhuriyet savcıları tarafından yerleşim yeri adresinin bulunduğu yerdeki görevli asliye hukuk mahkemesinde açılır. Kayıt düzeltme

davaları Cumhuriyet savcısı ve nüfus müdürü veya görevlendireceği nüfus memuru huzuru ile görülür ve karara bağlanır." şeklinde hükümler yer almıştır.

Dosyanın incelenmesinden, Avusturya Cumhuriyeti vatandaşlığına geçmek için Türk vatandaşlığından çıkmasına izin verilen davacının, Avusturya vatandaşlığına geçtiği tarihte Türk vatandaşlığından çıkma şartı aranmadığı için Bakanlar Kurulunun 27/03/2000 tarih ve 2000/359 sayılı kararı ile yeniden Türk vatandaşlığı verilerek bu hususun nüfus kaydına şerh düşüldüğü, Avusturya Hükümetinin çifte vatandaşlığa sahip Türk vatandaşlarının Avusturya vatandaşlıklarını iptal etmeye başlaması üzerine davacı tarafından nüfus kaydına düşülen söz konusu şerhin silinmesi talebinde bulunulduğu, talebin reddi üzerine bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmıştır.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri ve dava konusu olay birlikte değerlendiğinde; 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 39. maddesinde, mahkeme kararı olmadıkça, kişisel durum sicilinin hiçbir kaydında düzeltme yapılamayacağının düzenlendiği; 5490 sayılı Kanun'un 35. maddesinde, kesinleşmiş mahkeme hükmü olmadıkça nüfus kütüklerinin hiçbir kaydının düzeltilemeyeceğinin ve 36. maddesinde, nüfus kayıtlarına ilişkin düzeltme davalarının, asliye hukuk mahkemesinde açılacağının belirtildiği; nüfus davalarına yönelik olarak, nüfus kütüğünde bulunan bir kaydın baştan itibaren hatalı olduğu iddiasına dayalı davaların "kayıt düzeltme" davası olarak kabulü ile söz konusu hataların adli yargı yerince düzeltilmesi gerektiği; dava konusu uyuşmazlığın ise, Nüfus Hizmetleri Kanununun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik'te açıklanan kaydın düzeltilmesi kapsamında değerlendirilemeyeceği, davacının talebinin; kendisine yeniden Türk vatandaşlığı verildiğine ilişkin şerhin nüfus kaydından çıkarılmasına yönelik olduğu, bu itibarla davanın, davacının talebinin idarece reddedilmesine ilişkin, kamu gücüne dayalı, resen ve tek yanlı olarak tesis edilen idari işleminden doğduğu kabul edilmelidir.

Uyuşmazlık Mahkemesinin 24/12/2018 tarihli ve E.-K.2018/642-810 sayılı kararında da benzer hususlar vurgulanıştır.

Bu itibarla, açılan davanın, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1-a. maddesinde belirtilen "İdari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları" kapsamında idari yargı yerinde çözülmesi gerektiği sonucuna varılmıştır."

IV. İLGİLİ HUKUK

8. 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu'nun;

"Kayıt düzeltilmesi" başlıklı 35. maddesinde: *"Kesinleşmiş mahkeme hükmü olmadıkça nüfus kütüklerinin hiçbir kaydı düzeltilemez ve kayıtların anlamını ve taşıdığı bilgileri değiştirecek şerhler konulamaz. Ancak olayların aile kütüklerine tescili esnasında yapılan maddî hatalar nüfus müdürlüğünce dayanak belgesine uygun olarak düzeltilir"*

"Nüfus davaları" başlıklı 36. maddesinde: *1) Mahkeme kararı ile yapılan kayıt düzeltmelerinde aşağıdaki usullere uyulur:*

a) Nüfus kayıtlarına ilişkin düzeltme davaları, düzeltmeyi isteyen şahıslar ile ilgili resmî dairenin göstereceği lüzum üzerine Cumhuriyet savcıları tarafından yerleşim yeri adresinin bulunduğu yerdeki görevli asliye hukuk mahkemesinde açılır. Kayıt düzeltme davaları nüfus müdürü veya görevlendireceği nüfus memuru huzuru ile görülür ve karara bağlanır.

b) Haklı sebeplerin bulunması hâlinde aynı konuya ilişkin düzeltme yapılması hâkimden istenebilir. Ad değişikliği hâlinde, nüfus müdürlüğü bu kişinin çocuklarının baba veya ana adına ilişkin kaydı, soyadı değişikliğinde ise eşin ve ergin olmayan çocukların soyadını da düzeltir.

"Tescil görevi ve süre" başlıklı 54. maddesinde: "Nüfus olaylarını tescil etmekle görevli memurlar, nüfus müdürlüğünde düzenlenen ve aile kütüklerine tescil edilmesi gereken dayanak belgelerini işlem anında, diğer makamlarca düzenlenen dayanak belgelerini ise nüfus müdürlüğüne intikal ettiği tarihten itibaren yedi gün içinde aile kütüklerine tescil etmekle ve bir örneğini Genel Müdürlüğe göndermekle yükümlüdürler."

Hükümleri bulunmaktadır.

9. 5901 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanunu'nun 3. maddesinde, Türk vatandaşının aynı anda birden çok vatandaşlığa sahip olması "çok vatandaşlık" olarak tanımlanmış; 44. maddesinde; *"Herhangi bir nedenle yabancı bir devlet vatandaşlığını kazanan kişilerin, bu durumlarına ilişkin belgeleri ibraz etmeleri ve yapılacak inceleme sonucunda kayden aynı kişiler olduklarının tespiti halinde, nüfus aile kütüklerindeki kayıtlarına çok vatandaşlığa sahip olduklarına dair açıklama yapılır."* hükmüne yer verilmiştir.

10. Türk Vatandaşlığı Kanunu'nun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik'in 80. maddesi şöyledir:

"Herhangi bir nedenle bir veya birden fazla yabancı devlet vatandaşlığı kazanan ve bu yolda yazılı bildirimde bulunan Türk vatandaşı hakkında yapılacak inceleme sonucunda, aile kütüklerindeki kimlik bilgileri ile ibraz ettiği yabancı devlet vatandaşlığı kimlik belgesindeki bilgilerin karşılaştırılması sonucu, aynı kişi olduğunun tespiti halinde nüfus kaydına çok vatandaşlığa sahip olduğuna dair açıklama yapılır."

11. Aynı yönetmeliğin 83. maddesinde şu düzenleme bulunmaktadır:

"Herhangi bir nedenle yabancı bir devlet vatandaşlığını kazanan ve form dilekçe ile nüfus müdürlüklerine ya da dış temsilciliklere bildirimde bulunan Türk vatandaşlarının çok vatandaşlık işlemleri nüfus müdürlüklerince yürütülür. Yapılan karşılaştırma sonucunda kimlik bilgilerinin uyması halinde ilgili veri giriş formu düzenlenir ve nüfus kaydına gerekli açıklama yapılır. Çok vatandaşlığa

ait bildirim formuna diğer olaylar kütüğünden numara verilir ve dayanak belgeleri ile birlikte muhafaza edilir. Çok vatandaşlığa sahip olduğu halde bu yolda bildirimde bulunmayan Türk vatandaşlarının diğer devlet vatandaşlığı ile yapmış oldukları nüfus olayları, nüfus kayıtlarına işlenmez."

12. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun *"İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"1.İdari dava türleri şunlardır:
a) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları..."

V. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

13. Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın başkanlığında, Üyeler Birol SONER, Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 29/11/2021 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

14. Raportör-Hâkim Engin SELİMOĞLU'nun, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

15. Dava, Avusturya vatandaşlığına kabul edildiği tarihte Türk vatandaşlığından çıkışın aranmaması nedeniyle çifte vatandaş haline gelen davacı tarafından, nüfus sicilinde bulunan *403 Sayılı Türk Vatandaşlığı Kanunu'nun 8. maddesi uyarınca Bakanlar Kurulunun 27/03/2000 tarih ve 2000/359 sayılı kararı ile yeniden Türk Vatandaşlığı kazanmıştır.* kaydının silinmesi, silinme talebinin yerinde görülmemesi halinde kaydın kapalı hale getirilmesi istemiyle açılmıştır.

16. Yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerinden anlaşılacağı üzere, nüfus kaydına ilişkin bazı işlemler adli, bazı işlemler de idari kararlarla yapılmaktadır. Adli yargının görev alanına giren davaların ise (maddi hata dışındaki) nüfus kayıtlarının düzeltilmesi davaları olduğu açıkça belirlenmiştir. Davacının kendi bilgisi ve isteği dışında, 403 sayılı Kanun'un 8.maddesine istinaden Bakanlar Kurulu kararıyla Türk Vatandaşlığına alınması işleminin idari niteliği tartışılmaz olup, uyuşmazlığın nüfus kaydı düzeltilmesi davaları kapsamında değerlendirilmesi mümkün değildir. Ayrıca davacı söz konusu kaydın silinmesi olmadığı takdirde kapalı hale getirilmesi talebinde bulunmuş idare bu talebi de kabul etmemiştir.

17. Bu sebeplerle açılan davanın, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1. maddesinde belirtilen dava türlerinden olması nedeniyle uyuşmazlığın idari yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

18. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Ankara 5. İdare Mahkemesinin 20/05/2021 tarihli ve 2021/887 sayılı gönderme kararına istinaden yaptığı başvurunun reddine karar verilmesi gerekmiştir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde İDARİ YARGI YERİNİN GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Ankara 5. İdare Mahkemesinin 20/05/2021 tarihli ve 2021/887 sayılı gönderme kararına istinaden yaptığı BAŞVURUNUN REDDİNE,

29/11/2021 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili	Üye	Üye	Üye
Muammer	Birol	Nilgün	Doğan
TOPAL	SONER	TAŞ	AĞIRMAN

Üye	Üye	Üye
Aydemir	Nurdane	Ahmet
TUNÇ	TOPUZ	ARSLAN